

El 1923, el cap de la Nació Cayuga, Deskaheh, es va presentar a Ginebra davant la Lliga de les Nacions, organisme precursor de les Nacions Unides, perquè la veu dels pobles indígenes fos escoltada. Un any més tard, el líder maori Ratana va fer el mateix viatge. Ni l'una vegada ni l'altra no els van permetre d'adreçar la paraula als representants de la Lliga, però la gosadia i la clarividència d'aquests gests van inspirar futures generacions. Vuitanta anys després, la veu dels indígenes és representada permanentment a les Nacions Unides i algunes coses han canviat, sobretot els darrers vint anys, però no tant per a aturar la dinàmica de decennis. Els interessos econòmics passen davant i això vol dir que la situació d'aquests pobles continua empitjorant inexorablement gairebé arreu. També és cert que hi ha realitats diverses i que algunes comunitats estan millor que unes altres, segons el reconeixement i la consideració que els atorguen els estats respectius, però en la gran majoria de casos s'hi continuen fent, més que res, actuacions assistencials.

Això no obstant, sempre hi ha excepcions. El desembre passat va ser portada als diaris de tot el món la compra de la cadena Hard Rock Cafe per 725 milions d'euros per part de la tribu seminola, amb els beneficis obtinguts als casinos de la seva nació. "L'èxit dels casinos indígenes als Es-

Els pobles indígenes fan sentir la seva veu al món

Més de mil representants de pobles indígenes d'arreu del món es van reunir del 14 al 26 de maig, a la seu de les Nacions Unides, amb representants dels governs, alts funcionaris, membres de la societat civil i acadèmics. L'objectiu: expressar preocupacions i suggerir solucions per als seus territoris i per a l'explotació dels recursos naturals.

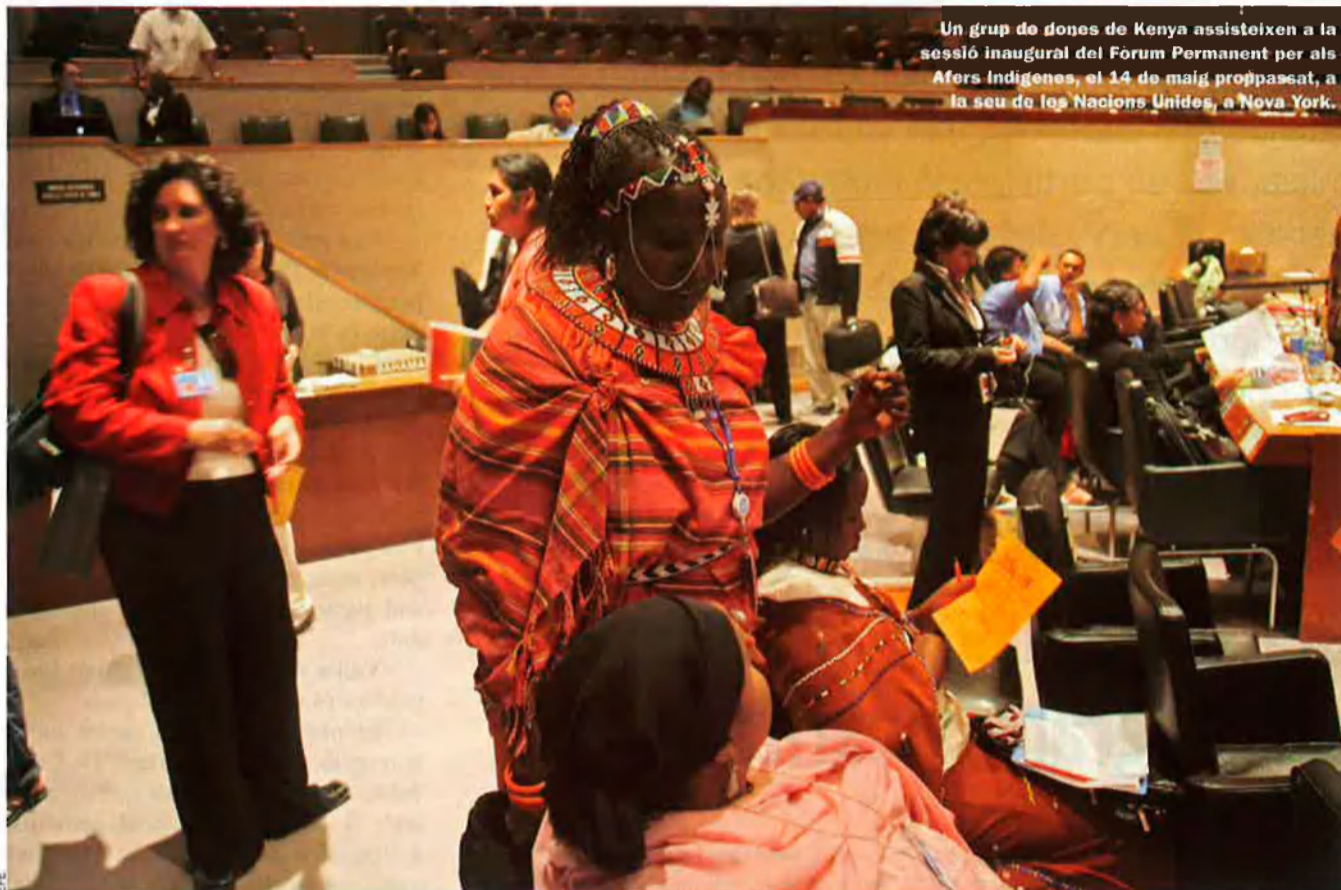
tats Units és un exemple de què poden fer aquestes comunitats amb imaginació per treure partit dels recursos que tenen, com ara la sobirania fiscal. "Hi ha pobles que s'han mostrat capaços de tenir una economia neta, prestar-se serveis a si mateixos, enriquir-se i sortir de la situació en què es trobaven", explica Bartolomé Clavero, catedràtic d'Història del Dret. Aquest expert en indigenisme afegeix que cal no oblidar que algunes de les zones més pobres dels Estats Units, amb uns índexs d'alcoholisme, suïcidis i mortalitat

infantil terribles, són territoris dels pobladors originaris.

Sis anys de debats. Aquests són alguns dels molts aspectes que es van abordar a les sisenes sessions del Fòrum Permanent per als Afers Indígenes, celebrades a la seu de les Nacions Unides, a Nova York, del 14 al 26 de maig. Es tracta d'una cita anual que tracta de la situació dels 370 milions d'indígenes del món en tots els àmbits. Contínuament, una comissió de 16 membres –la meitat escollida a proposta de les organitzacions indígenes i l'altra a instància dels governs– treballa sobre el terreny i periòdicament es va renovant. Bartolomé Clavero hi ingressarà l'1 de gener de 2008 a proposta dels estats occidentals. Aquest sevillà lamenta que la realitat dels pobles indígenes gairebé sempre sigui silenciada als mitjans de comunicació, "com si la colonització s'hagués acabat i ja no hi hagués pobles sense reconeixement internacional en el si de la Humanitat". I afegeix que "la colonització continua a càrrec de les multinacionals, que, per mitjà dels pactes amb els governs dels estats, treuen suc dels fabulosos recursos naturals que tenen els territoris indígenes arreu". Clavero, expert en Amèrica Llatina, afirma que el desconeixement general fa que "fets perfectament previsibles com la victòria d'Evo Morales

Una matança que va sensibilitzar els governs

L'abril de 2003, al sud de l'Equador hi va haver una matança d'una trentena de taromenanis, integrants d'un del centenar de grups indígenes que es calcula que encara viuen voluntàriament aïllats. Els taromenanis –sembla que en queden uns 150 membres– van ser morts per huaoranis, un grup que fa uns 40 anys que decidí deixar de ser un poble aïllat, en part perquè el seu espai vital havia anat desapareixent. Però no va ser una baralla entre indígenes, sinó que els huaoranis van ser contractats per una empresa extractora de fusta, segons uns caputxins espanyols i els moviments indigenistes. L'acusació té fonament, perquè es basa en les primeres declaracions a la premsa –després van canviar el discurs– i en les fotos, profusament difoses, que van fer els autors amb el cap de l'únic home que van matar: la resta eren tot dones i nens. La fiscalia va dir que no tenia proves per a actuar-hi d'ofici. Aquesta matança no va servir per a aturar les agressions contra els taromenanis –fa 13 mesos en van aparèixer dues noies mortes a trets–, però sí per a forçar els governs de la zona a adoptar uns compromisos, fins ara de compliment dubtós.

Un grup de dones de Kenya assisteixen a la sessió inaugural del Forum Permanent per als Afers Indígenes, el 14 de maig propassat, a la seu de les Nacions Unides, a Nova York.

siguin una sorpresa per a molta gent" i es mostra molt crític amb el paper d'Espanya, "un país que mai no ha deixat de tenir una mentalitat colonial; que la festa nacional, amb la fanfàrria feixista, commemori el *descubrimiento* n'és una prova". Bartolomé Clavero n'hi afegeix més, com ara que "majoritàriament, l'ensenyament, fins i tot l'universitari, en continuï donant una visió positiva; que a diferència de gairebé totes les altres potències colonials, a Espanya no hi hagi una historiografia crítica i que l'Església catòlica continuï anomenant *evangelització* allò que no va ser sinó una invasió i la destrucció sistemàtica de cultures amb efectes genocides".

La injustícia continua. De genocidi també en parla sense embuts Mikel Berraondo. "Sí, naturalment, a molts pobles continua." Aquest advocat navarrès diu que "els interessos econòmics manen i moltes vegades són incompatibles amb el fet de respectar l'existència d'una gent que viu damunt un pou petrolífer i no el vol explotar, o s'aixopluga sota cedres, malgrat el

preu d'aquesta fusta al mercat internacional". Segons Berraondo, moltes multinacionals continuen utilitzant "estratègies de paramilitars, de pinxos a sou" per eliminar el problema de la manera més ràpida, "habitualment amb la complicitat dels estats, que no hi solen participar directament però que sí que fan el despistat quan hi ha una matança". Berraondo, del Grup Internacional de Treball sobre Afers Indígenes, afegeix que "no ens hauríem de fixar si el nombre de víctimes és gran o no", sinó "si hi ha la intenció d'exterminar una cultura determinada". Per això, en aquestes sessions, un dels objectius de l'ONG internacional en què col·labora era introduir el concepte de genocidi i de crim contra la Humanitat per a aquests casos i també contribuir a un moviment mundial de suport als pobles indígenes; "que els governs, les multinacionals no se sentin tan lliures a l'hora d'esclafar aquesta gent. Però la situació és absolutament dramàtica. L'Amazònia és amenaçada directament, però en unes altres parts del món, com el sud-est asiàtic, passa igual". Tot pels interes-

sos en l'explotació de recursos, "que és la que crea tota l'agressivitat contra aquesta gent".

L'Amèrica Llatina, amb reformes constitucionals en una dotzena d'estats, és la regió que més ha escoltat els últims anys els moviments indígenes perquè se'ls reconeguin legalment els drets a controlar les terres, a més de les cultures, lleis i institucions. Però els procediments per a atorgar-los els títols de les terres són lents i complexos i, molt sovint, a la pràctica no es respecten. Enlloc la situació no és per a llançar les campanes al vol. L'Agència Catalana de Cooperació, assistent com a observadora al fòrum de Nacions Unides, centra l'acció estratègica a l'Amèrica Llatina, on ofereix l'experiència en ensenyament bilingüe. D'alguna manera, es fixa més en els països que aporten més immigrants a Catalunya, però no és l'únic paràmetre; l'ajuda més important s'adreça a Moçambic, un dels països més pobres de l'Àfrica.

*Jordi Carreras
Nova York*